COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 24.2.2021
COM(2021) 97 final

COMUNICARE A COMISIEI

Actualizare privind supravegherea mai strictă - Grecia, februarie 2021

{SWD(2021) 43 final}

CONTEXT

Evoluțiile economice și politicile din Grecia sunt monitorizate în cadrul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice și în temeiul cadrului de supraveghere mai strictă în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 472/2013 ([1]). Implementarea supravegherii mai stricte pentru Grecia ([2]) confirmă faptul că această țară trebuie să aplice în continuare măsuri pentru a combate sursele sau potențialele surse de dificultăți economice și financiare, implementând în același timp reforme structurale pentru a sprijini o creștere economică robustă și sustenabilă.

Supravegherea mai strictă oferă un cadru cuprinzător pentru monitorizarea evoluțiilor economice și pentru continuarea politicilor necesare în vederea asigurării unei redresări economice sustenabile. Ea permite evaluarea periodică a evoluțiilor economice și financiare recente din Grecia, precum și monitorizarea condițiilor de finanțare a datoriei suverane și actualizări ale analizei sustenabilității datoriei. Supravegherea mai strictă furnizează, de asemenea, cadrul de evaluare a angajamentului general asumat de Grecia față de Eurogrup la 22 iunie 2018 de a continua și de a finaliza reformele adoptate în cadrul programului bazat pe Mecanismul european de stabilitate și de a asigura protejarea obiectivelor reformelor importante adoptate în cadrul programelor de asistență financiară. În acest context, supravegherea mai strictă monitorizează implementarea angajamentelor specifice de a finaliza principalele reforme structurale demarate în cadrul programului în șase domenii-cheie, în termenele convenite, până la jumătatea anului 2022, și anume: (i) politicile bugetare și bugetar-structurale, (ii) protecția socială, (iii) stabilitatea financiară, (iv) piața muncii și piețele de produse, (v) Corporația Elenă pentru Active și Participații și privatizarea și (vi) modernizarea administrației publice ([3]).

Acesta este cel de al nouălea raport privind supravegherea mai strictă pentru Grecia. Raportul se bazează pe concluziile unei misiuni efectuate la distanță în perioada 26-27 ianuarie 2021 și pe un dialog regulat cu autoritățile. Misiunea a fost derulată de Comisia Europeană în colaborare cu Banca Centrală Europeană ([4]); Fondul Monetar Internațional a participat în contextul cadrului său de supraveghere post-program, în timp ce Mecanismul european de stabilitate a participat în contextul sistemului său de avertizare timpurie și în conformitate cu Memorandumul de înțelegere din 27 aprilie 2018 privind relațiile de lucru dintre Comisia Europeană și Mecanismul european de stabilitate. Prezentul raport analizează punerea în aplicare a angajamentelor asumate de Grecia față de Eurogrup în ceea ce privește finalizarea reformelor până la sfârșitul anului 2020. Prezentul raport nu este legat de activarea unor măsuri referitoare la datorie condiționate de politici, care, potrivit calendarului bianual

([1]) Regulamentul (UE) nr. 472/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre din zona euro care întâmpină sau care sunt amenințate de dificultăți grave în ceea ce privește stabilitatea lor financiară, JO L 140, 27.5.2013, p. 1.

([2]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/998 a Comisiei din 17 februarie 2021 privind prelungirea supravegherii mai stricte pentru Grecia.

([3]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

([4]) Personalul BCE a participat la misiunea de evaluare în conformitate cu competențele BCE și, prin urmare, a furnizat expertiză cu privire la politicile din sectorul financiar și la aspecte cu impact puternic la nivel macroeconomic, cum ar fi obiectivele bugetare principale, sustenabilitatea și nevoile de finanțare. Misiunea de evaluare a fost precedată de o misiune tehnică, efectuată tot la distanță, în perioada 13-20 ianuarie 2021.

convenit, ar putea avea loc pe baza celui de-al zecelea raport. Se estimează că al zecelea raport va fi publicat în mai.

EVALUARE GENERALĂ

Raportul a fost elaborat în contextul celui de al doilea val al pandemiei, care a condus la o înăsprire generală a măsurilor de izolare înainte de sfârșitul anului 2020 și, mai recent, la închiderea școlilor și a unităților de comerț cu amănuntul, precum și la restricționarea mobilității personale în anumite regiuni, inclusiv în Atena. Se estimează că economia Greciei s-a contractat cu 10 % în 2020 față de 2019, preconizându-se doar o redresare parțială pentru acest an. Impactul pandemiei asupra sezonului turistic din 2020 a afectat negativ Grecia, având în vedere ponderea sectorului turismului în economie. Guvernul a continuat să adapteze măsurile bugetare existente de sprijinire a șomerilor și a salariaților ale căror contracte au fost suspendate, a prelungit măsurile de sprijin pentru întreprinderi și a adoptat noi măsuri specifice pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile. Până în prezent, măsurile de protecție a locurilor de muncă, sprijinite de UE, în special prin intermediul noului instrument de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (SURE) și prin Fondul social european, par să fi fost eficace, iar rata șomajului a rămas, în linii mari, stabilă, în ciuda contracției economice considerabile. Cu toate acestea, numărul persoanelor care nu au un loc de muncă este în creștere, deoarece angajarea de noi lucrători rămâne la un nivel modest. Întreprinderile și lucrătorii au beneficiat de măsuri de sprijin public; cu toate acestea, se estimează că dimensiunea reală a provocării cu care se confruntă sectorul corporativ și cel financiar va deveni evidentă abia într-o etapă ulterioară, odată cu eliminarea treptată a măsurilor de sprijin, ca și în alte state membre. Situația va trebui gestionată cu atenție, pentru a se evita efectele în cascadă.

În pofida circumstanțelor dificile, autoritățile au reușit să înregistreze progrese satisfăcătoare într-o serie de domenii, printre care educația, gestionarea activelor statului, proiectele de privatizare și politica energetică. În special:

- **În ultimele trei luni au fost adoptate două reforme ambițioase în domeniul educației.** O reformă a educației și formării profesionale a fost adoptată în decembrie 2020, cu scopul de a îmbunătăți atractivitatea acestei orientări și de a corela mai bine învățământul profesional și învățarea pe tot parcursul vieții cu nevoile pieței forței de muncă. Legea privind învățământul superior din februarie 2021 vizează, la rândul său, modernizarea funcționării universităților și îmbunătățirea calității învățământului oferit. În plus, au fost lansate evaluări interne și externe ale școlilor.

- **Corporația Elenă pentru Active și Participații** a finalizat evaluarea consiliilor de administrație ale tuturor întreprinderilor de stat, acesta fiind un angajament specific. Planul strategic al Corporației a continuat să fie pus în aplicare conform planificării, iar autoritățile au finalizat elaborarea orientărilor ministeriale actualizate pentru Corporație.

- **Licitațiile de privatizare** au înregistrat progrese; la 31 decembrie 2020 a fost încheiată cu succes tranzacția referitoare la portul de agrement Alimos, există perspective bune de finalizare a proiectului Hellinikon în lunile următoare și s-au înregistrat progrese îndelung așteptate în ceea ce privește acțiunile în curs necesare pentru concesiunea Egnatia, toate acestea fiind angajamente specifice.

- **În domeniul politicii energetice**, autoritățile au lansat testul de piață în vederea închiderii în lunile următoare a cazului antitrust de lungă durată împotriva companiei publice de energie electrică, care constituie un angajament specific.

Reformele au continuat și în alte domenii importante. Reformele în materie de gestionare a finanțelor publice, inclusiv a bugetului de investiții publice, și-au redobândit impulsul atât de necesar, realizându-se progrese în ceea ce privește clasificația bugetară, economică și funcțională. Va fi necesară o monitorizare atentă, deoarece aceasta este esențială pentru sporirea eficienței procedurilor de plată. Legislația privind reforma resurselor umane din cadrul administrației fiscale a fost adoptată, iar reforma rămâne pe drumul cel bun în ceea ce privește punerea sa deplină în aplicare până la următoarea revizuire. Reformele administrației publice au progresat, de asemenea, conform planificării, inclusiv adoptarea unei noi legislații pentru recrutarea mai rapidă și mai eficientă a funcționarilor publici.

Cu toate acestea, ritmul general de punere în aplicare pare să fi încetinit într-o serie de domenii, în special în contextul pandemiei, iar implementarea măsurilor necesare pentru îndeplinirea mai multor angajamente a fost amânată. Pe lângă dificultățile persistente generate de pandemie, autoritățile au indicat totodată drept cauză a unor întârzieri o remaniere a mai multor posturi-cheie din administrație la începutul acestui an și creșterea volumului de muncă în contextul pregătirilor pentru planul de redresare și reziliență, elemente care sunt luate în considerare în mod corespunzător. Au fost convenite o serie de foi de parcurs specifice și detaliate pentru a se pregăti terenul în vederea realizării unor progrese decisive înainte de elaborarea celui de al zecelea raport din luna mai. Printre acestea se numără continuarea reformelor din sectorul financiar, punerea în aplicare integrală a reformei în domeniul resurselor umane a Autorității independente pentru venituri publice, operaționalizarea Mecanismului de pregătire a proiectelor și a Rezervei de proiecte strategice pentru investiții majore, prevenirea creării de noi arierate și reducerea stocului existent în urma întârzierilor observate, inclusiv prin consolidarea Comitetului director pentru lichidarea arieratelor și simplificarea cadrului legislativ pentru desfășurarea procedurilor bugetare, finalizarea reformei privind simplificarea acordării de licențe pentru investiții în anumite domenii convenite, precum și adoptarea Codului muncii modernizat. În plus, autoritățile s-au angajat să ia o serie de măsuri specifice în domeniul asistenței medicale, al combaterii corupției, al reformei administrației publice și al implementării planului de conturi. Având în vedere importanța sa în contextul strategiei generale de redresare, reforma justiției trebuie relansată, întrucât reformele legate de eficacitatea sistemului de justiție contribuie la asigurarea implementări rapide a investițiilor, inclusiv din partea sectorului privat.

Punerea în aplicare a unor reforme esențiale ale sectorului financiar a fost, de asemenea, întârziată, dar s-a convenit asupra unui calendar ambițios pentru următoarea revizuire. Intrarea în vigoare a Codului insolvenței a fost amânată parțial la sfârșitul anului trecut, unele elemente fiind preconizate să intre în vigoare la 1 martie, iar altele amânate până la 1 iunie 2021. Acest cod reprezintă o reformă majoră a cadrului în materie de insolvență, dar necesită o activitate substanțială de punere în aplicare legată de specificațiile detaliate ale acestuia, precum și de crearea unei platforme informatice interconectate cu cele ale băncilor. Implementarea altor reforme convenite continuă, dar într-un ritm mai lent decât s-a stabilit anterior și va necesita o monitorizare atentă, în special în ceea ce privește închiderea cazurilor nesoluționate de insolvență a gospodăriilor (obiectivul stabilit pentru sfârșitul anului 2021 pare nerealist) și în ceea ce privește lichidarea garanțiilor de stat executate, care a fost amânată și mai mult în ultimul trimestru al anului 2020, inclusiv din cauza dificultăților legate de angajarea de personal nou în contextul înăspririi măsurilor

de izolare. Autoritățile pregătesc măsuri suplimentare de sprijinire a sectorului financiar, în special o extindere a schemei Hercules de protecție a activelor, care este binevenită. În contextul înăspririi măsurilor de izolare spre sfârșitul anului 2020, autoritățile au suspendat toate măsurile de executare silită pentru toate categoriile de debitori, inclusiv desfășurarea licitațiilor electronice și etapele pregătitoare ale acestora, care pot dura câteva luni. O astfel de înghețare generalizată a tuturor etapelor de executare, dacă este prelungită, poate afecta gestionarea rapidă și eficientă a creditelor neperformante de către băncile și administratorii eleni. Prin urmare, autoritățile sunt invitate să adopte soluții temporare și mai bine orientate în timp util, protejând în același timp gospodăriile vulnerabile.

Autoritățile colaborează îndeaproape cu Comisia Europeană în contextul pregătirii Planului de redresare și reziliență. Acest lucru este binevenit, deoarece fondurile semnificative la care Grecia are dreptul prin Mecanismul de redresare și reziliență, dacă sunt utilizate în mod eficient și adecvat, ar sprijini în anii următori creșterea economică, crearea de locuri de muncă și dubla tranziție. Mecanismul de redresare și reziliență al UE va pune la dispoziția Greciei 30,5 miliarde EUR în perioada 2021-2026, din care 17,8 miliarde EUR prin granturi. Se preconizează că reformele și investițiile incluse în plan se vor baza pe reformele realizate și în curs de realizare în contextul procesului de supraveghere mai strictă și vor veni în completarea acestora. Împreună cu pachetul suplimentar de 1,7 miliarde EUR din cadrul instrumentului React-EU și cu cele 2,7 miliarde EUR deja vărsate prin Instrumentul european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (SURE), precum și cu orice eventuală sumă suplimentară ([5]), aceste resurse financiare substanțiale vor contribui la atenuarea impactului economic și social al pandemiei și vor oferi sprijinul necesar pentru o redresare sustenabilă și favorabilă incluziunii.

În ansamblu, prezentul raport concluzionează că Grecia a înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește punerea în aplicare a mai multor angajamente în materie de reformă, dar constată că ritmul reformelor a încetinit, recunoscând circumstanțele dificile cauzate de pandemie. Instituțiile europene salută continuarea implicării active și constructive a autorităților și acordul privind o serie de termene revizuite pentru reformele critice. Autoritățile sunt încurajate să continue mobilizarea resurselor în vederea luării tuturor măsurilor necesare pentru transpunerea în practică a angajamentelor specifice în timp util pentru cel de-al zecelea raport privind supravegherea mai strictă, preconizat pentru luna mai și pentru care se prevede plata aferentă următorului set de măsuri referitoare la datorie condiționate de politici.

EVOLUȚII MACROECONOMICE

Pandemia de coronavirus continuă să aibă un puternic impact negativ asupra economiei Greciei. În trimestru al treilea, economia a crescut cu 2,3 % față de trimestrul anterior al anului 2020, după o scădere de -14,1 % în perioada precedentă. Revigorarea consemnată în trimestrul al treilea a fost substanțial mai puțin dinamică în comparație cu redresarea considerabilă înregistrată în zona euro, în mare parte din cauza scăderii puternice a valorii adăugate din sectorul turismului. Creșterea a fost determinată de consumul privat, exporturile de bunuri înregistrând o oarecare rezistență. Șomajul a continuat să scadă, ajungând la 16,2 %

([5]) Consiliul a aprobat deja un sprijin financiar total în valoare de 90,3 miliarde EUR pentru 18 state membre. Statele membre pot depune în continuare cereri de sprijin financiar în cadrul Instrumentului european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (SURE), care are o capacitate totală de până la 100 de miliarde EUR.

în al treilea trimestru al anului 2020, ceea ce indică faptul că măsurile de sprijin în vigoare au succes în protejarea locurilor de muncă. În același timp, ocuparea forței de muncă a scăzut în comparație cu anul precedent, în principal din cauza numărului mai mic de angajări în sectorul turismului. Șomajul în rândul tinerilor a scăzut la rândul său, dar rămâne foarte ridicat, situându-se la 34,2 % în al treilea trimestru.

În urma înăspririi măsurilor de izolare spre sfârșitul anului 2020, se preconizează că redresarea economică va continua să fie anemică în prima jumătate a acestui an. Măsurile de izolare anunțate în noiembrie 2020 rămân în vigoare, implicând restricții severe pentru sectorul serviciilor, în timp ce producția industrială continuă cu perturbări limitate, deși se confruntă cu perturbări ale lanțurilor de aprovizionare și cu o cerere redusă. Se estimează că aceste măsuri, necesare pentru salvarea vieților, vor întârzia și mai mult redresarea economică. Previziunile Comisiei din iarna anului 2021, elaborate înainte de recenta înăsprire regională a măsurilor de izolare, anticipează o creștere a PIB-ului real până la 3,5 % în 2021 și până la 5 % în 2022, determinată în principal de cererea internă. Proiecția pornește de la premisa că vaccinarea va reuși treptat să protejeze persoanele cele mai vulnerabile până la jumătatea anului 2021, permițând o relaxare de durată, chiar și în etape, a măsurilor de izolare în al doilea trimestru. Se preconizează, de asemenea, că sectorul extern va avea o contribuție pozitivă la creșterea economică, deși mai puțin puternică decât se estimase anterior, întrucât turismul ar putea avea nevoie de mai mult timp pentru a se redresa în totalitate. Proiecția presupune că, în 2021, politica bugetară va continua să sprijine economia prin intervenții orientate către întreprinderi și gospodării. Se preconizează că încetinirea economiei va afecta creșterea prețurilor, care ar urma să rămână ușor negativă și în 2021, urmată de o redresare în 2022.

Incertitudinea care planează asupra perspectivelor rămâne ridicată. Previziunile sunt supuse unor incertitudini semnificative legate în principal de evoluția pandemiei și de succesul campaniei de vaccinare. Progresele înregistrate în combaterea pandemiei, atât la nivel național, cât și la nivel internațional, sunt, de asemenea, esențiale pentru redresarea industriei turismului. Incertitudinea se referă, de asemenea, la viteza de redresare a sectorului privat după expirarea măsurilor de sprijin; acestea vor trebui să fie gândite atent pentru a se evita efectele în cascadă, care ar putea conduce la dificultăți pentru întreprinderi, inclusiv la falimente. Deficiențele structurii bilanțului sectorului corporativ elen agravează riscurile de evoluție negativă la adresa redresării. Tensiunile geopolitice din regiune și persistența crizei migrației sporesc incertitudinea perspectivelor macroeconomice. Ca aspect pozitiv, previziunile Comisiei nu includ impactul economic al Planului de redresare și reziliență pentru Grecia, a cărui punere în aplicare ar trebui să ofere un impuls semnificativ creșterii.

EVOLUȚII BUGETARE

Politica bugetară va rămâne acomodativă în 2021, deoarece autoritățile mențin un sprijin specific pentru gospodăriile și întreprinderile afectate de criză. Ca răspuns la evoluția nefavorabilă a pandemiei, guvernul a decis la începutul lunii noiembrie 2020 să înăsprească măsurile de limitare a răspândirii bolii și, mai recent, să închidă școlile și unitățile de comerț cu amănuntul și să impună restricții de mobilitate personală în anumite regiuni, inclusiv în Atena, anunțând totodată prelungirea măsurilor bugetare anterioare. Pachetul financiar corespunzător „plăților în avans rambursabile” (sprijin public pentru întreprinderile afectate de pandemie, distribuit sub formă de împrumuturi cu o componentă de subvenționare condiționată) a fost majorat, ajutorul de șomaj normal și de lungă durată a fost prelungit și s-a continuat acordarea sprijinului economic temporar pentru lucrătorii cu venituri salariale suspendate. Având în vedere că durata măsurilor de izolare s-a dovedit a fi mai lungă decât

cea planificată inițial, guvernul a anunțat, de asemenea, o serie de noi măsuri pentru a sprijini atât gospodăriile, cât și întreprinderile afectate. Printre acestea se numără o nouă schemă de garantare și un nou program de subvenționare a împrumuturilor, ambele adaptate pentru a ajuta întreprinderile mici și mijlocii, în special, întreprinderile foarte mici/microîntreprinderile. În plus, întreprinderile afectate vor fi eligibile pentru compensații aferente costurilor fixe, sub forma unui credit fiscal și a unui credit pentru contribuțiile la asigurările sociale. Răspunsul în materie de politici al Greciei a fost rapid de la începutul epidemiei de coronavirus și se preconizează că, împreună cu măsurile menționate anterior, dimensiunea acestuia va ajunge la aproximativ 9,4 % din PIB în 2020 și la 6,5 % din PIB în 2021. Per ansamblu, conform previziunilor Comisiei din toamna anului 2020, dimensiunea măsurilor de sprijin (ca procent din PIB) adoptate de guvernul elen pentru a atenua impactul socioeconomic al epidemiei de coronavirus este ușor peste media Uniunii Europene.

Bugetul pentru 2021, votat la începutul lunii decembrie 2020, anticipează că deficitul monitorizat în cadrul supravegherii mai stricte va atinge 3,9 % din PIB în 2021. Această cifră este comparabilă cu previziunea Comisiei din toamna anului 2020 care indică un deficit de 3,4 % din PIB ([6]). O actualizare completă a previziunilor bugetare va fi întocmită în primăvară, în contextul evaluării programului de stabilitate pentru 2021. Este de reținut faptul că în 2021 clauza derogatorie generală va rămâne activă. Aceasta permite o abatere temporară de la cerințele bugetare, inclusiv de la obiectivele bugetare ale Greciei monitorizate în cadrul supravegherii mai stricte, cu condiția ca acest lucru să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. Consiliul a recomandat ([7]) Greciei să aplice, atunci când condițiile economice o vor permite, politici bugetare vizând realizarea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu și asigurarea sustenabilității datoriei, sporind în același timp investițiile. Bugetul pentru 2021 anticipează un nivel al datoriei publice de 209 % pentru 2020, care va scădea la aproximativ 200 % în 2021, cifre ce concordă, în linii mari, cu previziunile de toamnă ale Comisiei.

Previziunile privind finanțele publice sunt supuse unor riscuri considerabile. Incertitudinea cu privire la evoluția pandemiei este în continuare puternică; acest lucru se traduce prin riscuri bugetare substanțiale, deoarece o prelungire suplimentară a măsurilor de limitare a răspândirii bolii și a sprijinului bugetar aferent, care ar trebui să fie atât punctuale, cât și temporare, ar putea duce la o creștere suplimentară a costurilor bugetare. Probabilitatea de a recurge la garanții de stat va crește odată cu durata crizei. În afară de pandemie, hotărârile privind pensiile retroactive și litigiile împotriva Companiei Imobiliare de Stat (ETAD) continuă să prezinte riscuri bugetare. Ca aspect pozitiv, se preconizează că Grecia va beneficia într-o mare măsură de Mecanismul de redresare și reziliență, prin acordarea unui sprijin financiar pe scară largă reformelor și investițiilor care stimulează creșterea, ceea ce ar oferi un ajutor substanțial economiei și ar stimula creșterea potențială, facilitând obținerea unor poziții bugetare prudente.

([6]) Previziunile Comisiei din toamna anului 2020 nu au luat în considerare nici impactul economic al celei de a doua înăspriri a măsurilor de izolare decise în noiembrie 2020, nici prelungirea măsurilor bugetare ca răspuns la al doilea val, nici impactul economic, mai recent, al închiderii școlilor și unităților de comerț cu amănuntul și al restricțiilor privind mobilitatea personală din anumite regiuni, inclusiv Atena. În același timp, deși bugetul include impactul macroeconomic preconizat al investițiilor în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, Comisia va evalua acest impact abia în lunile următoare, când planurile vor fi prezentate suficient de detaliat.

([7]) Recomandarea Consiliului din 20 iulie 2020 privind Programul național de reformă al Greciei pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Greciei pentru 2020, JO C 282, 26.8.2020, p. 46.

FINANȚAREA DATORIEI SUVERANE

Condițiile de finanțare rămân favorabile, iar guvernul continuă să dețină o importantă rezervă de lichidități. Spreadurile randamentelor obligațiunilor suverane au continuat să scadă și au fluctuat în jurul a 70 de puncte de bază pentru împrumuturile pe 5 ani începând cu jumătatea lunii noiembrie 2020. Volatilitatea lor a fost, de asemenea, moderată. Condițiile favorabile de finanțare sunt susținute totodată de orientarea acomodativă a politicii monetare a Băncii Centrale Europene, inclusiv de programul său de achiziții de urgență pandemică. Rambursarea datoriei și plățile de dobânzi pe termen mediu și lung vor fi moderate în 2021, ridicându-se la aproximativ 10 miliarde EUR. Grecia intenționează să mobilizeze 8-12 miliarde EUR prin noi emisiuni de obligațiuni, sumă comparabilă cu cea colectată în 2020. Rezervele de lichidități ale administrației publice se ridicau la aproximativ 31 de miliarde EUR la sfârșitul anului 2020, nivel care ar fi suficient pentru a acoperi rambursarea datoriei și plățile de dobânzi pe termen mediu și lung ale administrației publice în următorii doi ani ([8]). De la începutul anului, Republica Elenă a mobilizat 3,5 miliarde EUR prin emiterea unei obligațiuni de stat pe 10 ani în ianuarie 2021. Randamentul obținut a fost de 0,81 %, un minim istoric pentru această scadență. O sumă suplimentară de 2 miliarde EUR a fost mobilizată prin plasamente private. Autoritățile intenționează să efectueze o rambursare parțială a împrumuturilor de la Fondul Monetar Internațional, un pas binevenit care contribuie la reducerea riscului de schimb valutar și transmite pieței semnalul potrivit.

Monitorul privind sustenabilitatea datoriei (*Debt Sustainability Monitor*) din 2020 a prezentat o analiză a sustenabilității datoriei pentru toate statele membre pe baza previziunilor din toamna anului 2020 ([9]). Scenariul de referință al analizei respective este identic cu cel publicat în cel de al 8-lea raport privind supravegherea mai strictă. O analiză actualizată a sustenabilității datoriei va fi prezentată în următorul raport privind supravegherea mai strictă.

EVOLUȚIILE DIN SECTORUL FINANCIAR

Profitabilitatea băncilor va rămâne probabil sub presiune, deoarece condițiile favorabile de lichiditate și veniturile nerecurente semnificative din portofoliul de tranzacționare au compensat doar parțial nevoile sporite de constituire a provizioanelor. Băncile au menținut rezerve masive de lichidități și un cost scăzut al finanțării, ca urmare a unei tendințe ascendente constante a depozitelor, combinată cu condiții acomodative de politică monetară. În plus, acestea au beneficiat de câștiguri din tranzacționare extraordinare din portofoliul lor de obligațiuni de stat. Cu toate acestea, concentrarea la începutul perioadei a provizioanelor pentru a ține seama de impactul preconizat al pandemiei, printre alți factori, a făcut ca sistemul bancar în ansamblu să înregistreze o pierdere după impozitare în primele nouă luni ale anului 2020. Perspectivele de profit vor rămâne problematice, limitând astfel capacitatea internă de generare de capital. Securitizările de credite neperformante vor avea un impact pozitiv asupra costului riscului pentru bănci și vor crea marje în bilanțurile băncilor pentru noi împrumuturi, dar vor implica, de asemenea, o pierdere de capital inițială cu caracter excepțional și o pierdere recurentă din

([8]) Soldul contului rezervei de lichidități a rămas la 15,7 miliarde EUR. Contul rezervei de lichidități a fost constituit și prin plăți efectuate în cadrul Mecanismului european de stabilitate și este dedicat serviciului datoriei. Grecia poate utiliza această sumă și în alte scopuri, în urma aprobării de către organismele de conducere ale Mecanismului european de stabilitate.

([9]) *Debt Sustainability Monitor, European Economy Institutional Paper*, nr. 143, februarie 2021.

veniturile nete din dobânzi. În același timp, expirarea moratoriilor poate conduce la deprecieri suplimentare din cauza deteriorării calității activelor.

Stocul de credite neperformante a continuat să scadă, în principal datorită schemei Hercules și impactului temporar al moratoriilor. La sfârșitul lunii septembrie 2020, creditele neperformante se ridicau la 58,7 miliarde EUR, în scădere cu 9,8 miliarde EUR față de decembrie 2019, dar numai cu 1 miliard EUR față de trimestrul precedent. Prin urmare, rata creditelor neperformante a scăzut la 35,8 %, rămânând cea mai ridicată din zona euro. Progresele constante realizate în 2020, în pofida pandemiei și a scăderii numărului de credite restructurate, se datorează în principal vânzărilor de credite neperformante în valoare de 6,8 miliarde EUR și unui aflux limitat de noi credite neperformante (în scădere cu 58 % de la an la an în cele nouă luni) datorită moratoriilor în vigoare. Împrumuturile care intră sub incidența moratoriilor se ridicau în noiembrie 2020 la 20,8 miliarde EUR, reprezentând peste 12 % din portofoliul de credite, fiind repartizate aproximativ egal între întreprinderi și gospodării. Reducerea gradului de îndatorare aferent creditelor neperformante de către bănci a condus, de asemenea, la creșterea importanței rolului administratorilor nebancari, cu credite administrate în valoare de 33 de miliarde EUR la sfârșitul lunii septembrie 2020, în creștere cu 40 % față de sfârșitul anului 2019.

La fel ca în alte state membre, expirarea moratoriilor ar putea fi însoțită de o nouă deteriorare a calității activelor în viitor. Volumul mare de împrumuturi care fac obiectul moratoriilor și rezultatele dezamăgitoare ale băncilor în materie de restructurări viabile ale creditelor indică un risc semnificativ pentru calitatea activelor, întrucât moratoriile au expirat în cea mai mare parte la sfârșitul anului 2020. Acest lucru ar putea duce la noi deprecieri, în cazul în care provizioanele contabilizate până în prezent nu reflectă pe deplin eventualul impact al pandemiei asupra portofoliului de credite. Cu toate acestea, sistemul temporar de subvenționare pentru plata ratelor instituit de autorități pentru debitorii afectați de coronavirus care beneficiază de împrumuturi garantate cu locuința principală (schema „Gefyra") va atenua acest risc pentru acest tip de împrumuturi, care reprezintă o mare parte din portofoliul de credite pentru persoane fizice. Au fost inițiate plăți sub formă de subvenții în cadrul schemei. Autoritățile instituie o schemă similară pentru împrumuturile pentru întreprinderi. Aceasta va trebui să fie concepută cu atenție și să includă garanții adecvate pentru hazardul moral. În plus, băncile vor încerca să stopeze migrarea împrumuturilor care fac în prezent obiectul unor moratorii către o categorie cu risc de credit crescut, ceea ce ar implica nevoi de provizionare mai mari, prin oferirea de produse intermediare, permițând normalizarea treptată a operațiunilor de plăți. Tratamentul exact în materie de supraveghere și costul de capital aferent acestor produse vor trebui discutate cu autoritățile de supraveghere. În viitor, securitizările planificate în cadrul schemei Hercules rămân principalul factor determinant al reducerii creditelor neperformante.

Măsurile de sprijin adoptate de autorități au stimulat și mai mult creșterea creditării pentru întreprinderi, facilitând accesul la credite și pentru întreprinderile mai mici. Schema de garantare Covid-19 pentru întreprinderi și schema de subvenționare a dobânzilor (TEPIX-II) gestionate de Banca Elenă de Dezvoltare au avut ca rezultat în 2020 plăți de împrumuturi către întreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii în valoare de 4,6 miliarde EUR și, respectiv, 2 miliarde EUR, contribuind cu aproximativ 40 % la totalul fluxurilor brute de împrumuturi acordate întreprinderilor în cursul anului. În consecință, media lunară a fluxurilor brute de împrumuturi ([10]) a fost de peste două ori mai mare pentru marile

([10]) Credite cu scadență definită. Sursă: Banca Greciei.

corporații, în timp ce pentru întreprinderile mici și mijlocii a crescut substanțial. Această creștere a creditării a fost utilizată de întreprinderi în cea mai mare parte pentru a-și acoperi necesarul de capital circulant și pentru a-și constitui rezerve de lichidități. În ceea ce privește costul creditului, deși ratele nominale ale dobânzii la împrumuturi se apropie de nivelurile minime istorice pentru întreprinderi, acestea au crescut începând cu luna septembrie 2020, în special în cazul împrumuturilor mai mici, reflectând creșterea riscului de credit. În ceea ce privește creșterea împrumuturilor acordate gospodăriilor, aceasta rămâne pe un teritoriu negativ, iar costurile sunt în mod constant mai ridicate.

Autoritățile pregătesc o modificare a legii aplicabile Fondului elen de stabilitate financiară. Modificarea va permite fondului să participe în calitate de investitor privat la viitoarele majorări de capital social ale băncilor în care deține o participație.